Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2026/3914

1.9.2026

# AANBEVELING VAN DE RAAD

**van 10 juli 2026**

**inzake het economisch, sociaal, werkgelegenheids-, structuur- en begrotingsbeleid van België**

(C/2026/3914)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EU) 2024/1263 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2024 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad ([1]), en met name artikel 3, lid 3,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden ([2]), en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Verordening (EU) 2024/1263 bevat de doelstellingen van het kader voor economische governance, dat erop gericht is gezonde en houdbare overheidsfinanciën, duurzame en inclusieve groei, alsook veerkracht te bevorderen door middel van hervormingen en investeringen, en buitensporige overheidstekorten te voorkomen. In die verordening is bepaald dat de Raad en de Commissie in het kader van het Europees Semester multilateraal toezicht uitoefenen overeenkomstig de doelstellingen en vereisten van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). Het Europees Semester omvat met name de opstelling van en het toezicht op de uitvoering van landspecifieke aanbevelingen.

(2) Op 25 november 2025 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag 2026 goedgekeurd, waarin zij België niet noemt als een van de lidstaten waarvoor een diepgaande evaluatie nodig is. Ook heeft de Commissie een aanbeveling goedgekeurd voor een aanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone ([3]), alsook voor een aanbeveling van de Raad over menselijk kapitaal in de Europese Unie, en een voorstel gedaan voor het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid voor 2026, waarin de uitvoering van de werkgelegenheidsrichtsnoeren en de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten wordt geanalyseerd. De Raad heeft de aanbeveling over het economisch beleid van de eurozone ([4]) aangenomen op 21 april 2026, en het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid en de aanbeveling over menselijk kapitaal op 9 maart 2026.

([1]) Verordening (EU) 2024/1263 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2024 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad (PB L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([3]) PB C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

([4]) PB C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) Op 29 januari 2025 heeft de Commissie het kompas voor concurrentievermogen gepubliceerd, een strategisch kader dat de komende vijf jaar het mondiale concurrentievermogen van de Unie moet stimuleren. Daarin worden de drie transformatievereisten innovatie, decarbonisatie en concurrentievermogen, en veiligheid genoemd als kritieke pijlers voor duurzame economische groei. Sinds de bekendmaking ervan heeft het kompas voor concurrentievermogen gediend als uitgangspunt voor de werkzaamheden in het kader van het Europees Semester en zorgt het ervoor dat het economisch beleid van de EU-lidstaten in overeenstemming is met de strategische doelstellingen van de EU, waarbij een uniforme aanpak van economische governance wordt opgezet ter bevordering van duurzame groei, innovatie en veerkracht in de Unie.

(4) In 2026 blijft het Europees Semester voor coördinatie van het economisch beleid parallel verlopen met de slotfase van de uitvoering van de herstel- en veerkrachtfaciliteit ([5]). Herstel- en veerkrachtplannen zijn, samen met financiering in het kader van het cohesiebeleid, van essentieel belang gebleken voor de verwezenlijking van de beleidsprioriteiten van het Europees Semester, aangezien met de plannen alle of een aanzienlijk deel van de uitdagingen die in de relevante landspecifieke aanbevelingen van de recente cycli zijn aangehaald, moesten worden aangepakt, en in de door het Europees cohesiebeleid gefinancierde programma's rekening moest worden gehouden met de landspecifieke aanbevelingen. Nu de herstel- en veerkrachtfaciliteit bijna ten einde loopt, blijft het van essentieel belang om de hervormingen en investeringen die in het kader daarvan worden ondersteund en uitgevoerd, vol te houden, met name die welke bijdragen tot de aanpak van de uitdagingen die in de landspecifieke aanbevelingen zijn vastgesteld, en erop voort te bouwen.

(5) Op 3 juni 2026 heeft de Commissie het landverslag 2026 voor België bekendgemaakt. Daarin is de vooruitgang beoordeeld die België heeft geboekt bij de uitvoering van de landspecifieke aanbevelingen voor 2025 en is de balans opgemaakt van de uitvoering door België van het herstel- en veerkrachtplan. Op basis van die analyse zijn in het landverslag de dringendste uitdagingen voor België in kaart gebracht. Ook is daarin de vooruitgang beoordeeld die België heeft geboekt bij de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en bij de verwezenlijking van de kerndoelen van de Unie inzake werkgelegenheid, vaardigheden en vermindering van armoede en sociale uitsluiting, alsook bij de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties.

(6) Op 20 juni 2025 heeft de Raad, op basis van de beoordeling en de aanbeveling van de Commissie, een aanbeveling aangenomen tot goedkeuring van het nationaal budgettair-structureel plan voor de middellange termijn van België ([6]). Het plan bestrijkt de periode 2025 tot en met 2029 en bevat een begrotingsaanpassing die over zeven jaar is gespreid. De Raad heeft de volgende maximale groeipercentages van de netto-uitgaven aanbevolen: 3,6 % in 2025, 2,5 % in 2026, 2,5 % in 2027, 2,1 % in 2028 en 2,1 % in 2029; deze stemmen overeen met de maximale cumulatieve groeipercentages die zijn berekend op basis van referentiejaar 2024, namelijk 3,6 % in 2025, 6,1 % in 2026, 8,8 % in 2027, 11,1 % in 2028 en 13,4 % in 2029. Voor de jaren 2025-2029 vallen deze maximale groeipercentages van de netto-uitgaven samen met het overeenkomstig artikel 126, lid 7, VWEU door de Raad op 20 juni 2025 aanbevolen correctieve pad om een einde te maken aan het buitensporige tekort ([7]). Op basis van de beoordeling door de Commissie van de doeltreffendheid van de maatregelen van 3 juni 2026 ([8]) wordt de procedure bij buitensporige tekorten ten aanzien van België opgeschort.

([5]) Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([6]) Aanbeveling van de Raad van 20 juni 2025 tot goedkeuring van het nationaal budgettair-structureel plan voor de middellange termijn van België (PB C, C/2025/3698, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3698/oj).

([7]) Aanbeveling van de Raad om een einde te maken aan de buitensporigtekortsituatie in België, aangenomen op 20 juni 2025. Alle documenten met betrekking tot de buitensporigtekortprocedure van België zijn te vinden op: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/belgium_en.

([8]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, de Europese Centrale Bank, het Europees Economisch en Sociaal Comité, het Comité van de Regio's en de Europese Investeringsbank: Europees Semester 2026 – Voorjaarspakket, COM (2026) 200 final.

(7) De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en de gevolgen daarvan zijn een existentiële uitdaging voor de Europese Unie. De Commissie heeft de lidstaten uitgenodigd te verzoeken om een gecoördineerde activering van de nationale ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact ter ondersteuning van de inspanningen van de EU om tot een snelle en aanzienlijke verhoging van de defensie-uitgaven te komen ([9]), en dit voorstel is door de Europese Raad van 6 maart 2025 positief ontvangen. Naar aanleiding van het verzoek van België heeft de Raad op 8 juli 2025 op aanbeveling van de Commissie een aanbeveling aangenomen op grond waarvan België mag afwijken van de aanbevolen maximale groeipercentages van de netto-uitgaven ([10]). De periode waarin de nationale ontsnappingsclausule wordt geactiveerd (2025-2028) stelt België in staat de overheidsuitgaven te herprioriteren of de overheidsinkomsten te verhogen, zodat aanhoudend hogere defensie-uitgaven de houdbaarheid van de begroting op middellange termijn niet in gevaar zouden brengen.

(8) Op 30 april 2026 heeft België zijn jaarlijkse voortgangsverslag 2026 ([11]) ingediend over de naleving van de aanbevolen maximale groeipercentages van de netto-uitgaven, de uitvoering van de hervormingen en investeringen op basis waarvan de verlengde aanpassingsperiode is toegekend, en de uitvoering van hervormingen en investeringen als antwoord op de belangrijkste uitdagingen zoals benoemd in de landspecifieke aanbevelingen van het Europees Semester. Het jaarlijkse voortgangsverslag weerspiegelt ook de halfjaarlijkse verslaglegging van België over de vooruitgang bij de uitvoering van zijn herstel- en veerkrachtplan overeenkomstig artikel 27 van Verordening (EU) 2021/241. Het verslag over de maatregelen die in het kader van de procedure bij buitensporige tekorten zijn genomen, is opgenomen in het jaarlijkse voortgangsverslag.

(9) De groei van het reële bbp in 2025 bedroeg 1,0 % en de GICP-inflatie 3,0 %. Volgens de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie zal het reële bbp in 2026 groeien met 0,7 % en in 2027 met 0,9 %, bij een GICP-inflatie van 3,4 % in 2026 en 2,6 % in 2027.

(10) Volgens gegevens van Eurostat ([12]) is het overheidstekort van België gestegen van 4,4 % van het bbp in 2024 tot 5,2 % van het bbp in 2025. De stijging van het tekort in 2025 is voornamelijk het gevolg van lagere inkomsten uit directe belastingen, met name van ondernemingen, en hogere defensie-uitgaven. Op basis van de op de afsluitdatum van de prognoses bekende beleidsmaatregelen wordt in de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie uitgegaan van een tekort van 5,2 % van het bbp in 2026 en 5,4 % van het bbp in 2027. Ondanks consolidatiemaatregelen om de lopende uitgaven en een cumulatieve groei van de netto-uitgaven onder het aanbevolen maximum te houden, zal het tekort in 2026 naar verwachting hoogstens stabiliseren, als gevolg van een zwakke economische groei en stijgende rentebetalingen. De stijging van het tekort in 2027 is voornamelijk het gevolg van hogere defensie-uitgaven en rentebetalingen.

(11) Uitgaande van de ramingen van de Commissie was de begrotingskoers ([13]), die zowel op nationaal niveau als door de EU gefinancierde uitgaven omvat, in 2025 contractief, met 0,3 % van het bbp. Verwacht wordt dat deze zowel in 2026 als in 2027 contractief zal zijn, met respectievelijk 0,8 % en 0,6 % van het bbp.

([9]) Mededeling van de Commissie, "Hogere defensie-uitgaven opvangen binnen het stabiliteits- en groeipact", Brussel, 19 maart 2025, C (2025) 2000 final.

([10]) Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2025 houdende toestemming voor België om af te wijken van de in Verordening (EU) 2024/1263 van de Raad vastgestelde maximale groeipercentages van de netto-uitgaven (activering van de nationale ontsnappingsclausule) (PB C, C/2025/3960, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3960/oj).

([11]) De jaarlijkse voortgangsverslagen 2026 zijn beschikbaar op: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([12]) Euro-indicatoren van Eurostat, 22 april 2026.

([13]) De begrotingskoers wordt gedefinieerd als een maatstaf van de jaarlijkse verandering in de onderliggende begrotingssituatie van de overheid. Op basis daarvan wordt de economische impuls beoordeeld die uitgaat van het begrotingsbeleid – zowel het op nationaal niveau gefinancierde beleid als het beleid dat uit de EU-begroting wordt gefinancierd. De begrotingskoers wordt gemeten als het verschil tussen i) het groeipotentieel op middellange termijn en ii) de verandering in de primaire uitgaven (discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde niet meegerekend), inclusief de uitgaven gefinancierd door niet terug te betalen steun (subsidies) uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit en andere Uniefondsen.

(12) Volgens gegevens van Eurostat ([14]) is de overheidsschuld van België gestegen van 103,9 % van het bbp eind 2024 tot 107,9 % van het bbp eind 2025. De stijging van de schuldquote in 2025 is voornamelijk het gevolg van het hoge primaire tekort (+ 2,9 procentpunt), een gunstig sneeuwbaleffect (- 1,3 procentpunt) en een schuldverhogende stock-flow adjustment (+ 2,3 procentpunt). Op basis van de op de afsluitdatum van de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie bekende beleidsmaatregelen wordt er in die prognoses van uitgegaan dat de schuldquote zal stijgen tot 110,5 % eind 2026 en verder tot 112,8 % eind 2027. De stijging van de schuldquote in 2026 en 2027 is voornamelijk het gevolg van hoge primaire tekorten, terwijl het gunstige sneeuwbaleffect en de schuldverhogende stock-flow adjustments elkaar compenseren.

(13) Volgens gegevens van Eurostat ([15]) bedroegen de totale defensie-uitgaven van de overheid in België 1,4 % van het bbp in 2025, wat neerkomt op een stijging van 0,5 procentpunt van het bbp ten opzichte van het referentiejaar 2021. In de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie wordt ervan uitgegaan dat deze in 2026 1,6 % van het bbp zullen bedragen, wat neerkomt op een stijging met 0,7 procentpunt van het bbp ten opzichte van 2021 ([16]).

(14) De Unie wordt nog steeds geconfronteerd met risico's op verstoringen van de energievoorziening en hoge prijsvolatiliteit, die worden verergerd door geopolitieke spanningen met gevolgen voor de mondiale olie- en gasmarkten. Uit de ervaring met de energiecrisis van 2022-2023 is gebleken dat brede en niet-gerichte maatregelen hoge begrotingskosten met zich meebrengen en in sociaal en economisch opzicht inefficiënt zijn. Sinds het uitbreken van de oorlog in het Midden-Oosten in februari 2026 heeft België budgettaire beleidsmaatregelen vastgesteld om de gevolgen van de hoge energieprijzen voor huishoudens te verzachten ([17]). Het gaat onder meer om een niet-gerichte maatregel om de hogere brandstofkosten te compenseren door middel van een belastingkorting voor bedrijven die hun kilometervergoeding voor werknemers verhogen en een gerichte maatregel ter compensatie van de hogere verwarmingskosten van kwetsbare huishoudens. Deze maatregelen zullen naar verwachting ten laatste op 1 juli 2026 aflopen. Volgens de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie bedragen de begrotingskosten van deze maatregelen in 2026 minder dan 0,1 % van het bbp, ook als deze maatregelen tot het einde van het jaar zouden worden verlengd.

(15) Uitgaande van de berekeningen van de Commissie zijn de netto-uitgaven in België in 2025 met 3,7 % gestegen. De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt boven het aanbevolen maximale groeipercentage, met een afwijking van 0,1 % van het bbp op jaarbasis. Rekening houdend met de stijging van de defensie-uitgaven valt de afwijking echter binnen de flexibiliteit van de nationale ontsnappingsclausule.

(16) Volgens de berekeningen van de Commissie zullen de netto-uitgaven van België naar verwachting met 2,0 % toenemen in 2026 en met 5,8 % cumulatief in 2025 en 2026. De verwachte groei van de netto-uitgaven in 2026 ligt onder het aanbevolen maximale groeipercentage. Wanneer 2025 en 2026 samen worden beschouwd, komt ook het cumulatieve groeipercentage van de netto-uitgaven naar verwachting uit onder het aanbevolen maximale groeipercentage.

(17) De aanbeveling tot goedkeuring van het plan voor de middellange termijn van België specificeert de reeks hervormingen en investeringen die ten grondslag liggen aan de verlenging van de aanpassingsperiode, samen met een tijdschema voor de uitvoering ervan. Rekening houdend met de informatie die België in zijn jaarlijkse voortgangsverslag heeft verstrekt, is de Commissie van oordeel dat de uitvoering van de belangrijkste stappen van deze hervormingen en investeringen die uiterlijk op 30 april 2026 moesten zijn uitgevoerd, grotendeels op schema lijkt te liggen. De uitvoering van sommige hervormingen heeft echter vertraging opgelopen. Zo werd de pensioenhervorming op 28 mei 2026 door het parlement goedgekeurd. De belastinghervormingen, die in het eerste kwartaal van 2026 moesten worden doorgevoerd, zijn gedeeltelijk uitgevoerd en de resterende delen zullen naar verwachting in juli 2026 zijn afgerond. De twee hervormingen ter verbetering van de begrotingscoördinatie tussen de verschillende overheidsniveaus, die in het vierde kwartaal van 2025 hadden moeten plaatsvinden, zijn grotendeels overeengekomen op regeringsniveau en moeten nu worden omgezet in wetgeving, die naar verwachting eind 2026 af zal zijn. De Commissie is van oordeel dat België zijn toezeggingen globaal genomen op bevredigende wijze is nagekomen ([18]).

([14]) Euro-indicatoren van Eurostat, 22 april 2026.
([15]) Eurostat, overheidsuitgaven door classificatie van overheidsfuncties (COFOG).
([16]) De NAVO-definitie van defensie-uitgaven verschilt van de COFOG-definitie van defensie-uitgaven. Bovendien kunnen er verschillen optreden als gevolg van het moment waarop de uitgaven worden geboekt, met name in het geval van militaire uitrusting, aangezien de NAVO-rapportage niet verloopt volgens de nationale boekhoudregels voor het moment van boeking.
([17]) Dit weerspiegelt de situatie op de afsluitdatum van de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie (4 mei 2026).
([18]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, de Europese Centrale Bank, het Europees Economisch en Sociaal Comité, het Comité van de Regio's en de Europese Investeringsbank: Europees Semester 2026 – Voorjaarspakket, COM (2026) 200 final.

(18) België wordt geconfronteerd met grote risico's voor de houdbaarheid van de begroting op middellange en lange termijn. Er is een alomvattende begrotingsstrategie nodig om een dalende trend van de overheidsschuld te bewerkstelligen en tegelijkertijd hervormingen door te voeren om de potentiële groei te versterken. De overheidsuitgaven in België bedroegen 54,2 % van het bbp in 2025, een van de hoogste cijfers in de EU. Aanhoudend hoge overheidsuitgaven in België, die een hoge totale belastingdruk vereisen, wegen op de economische efficiëntie. De beleidsmaatregelen zijn versnipperd over de verschillende overheidsniveaus (gemeenten, provincies, gewesten en gemeenschappen, federaal niveau) in België. Het naast elkaar bestaan ervan brengt een complexe verdeling van bevoegdheden en een risico van overlapping met zich mee, wat leidt tot overbodige administratieve kosten, zonder dat de kwaliteit van de verleende openbare diensten noodzakelijkerwijs wordt verbeterd. Een gebrek aan doeltreffende interfederale coördinatie bemoeilijkt de uitvoering van bepaalde beleidsmaatregelen en hervormingen, en leidt tot inefficiënties in het beheer van overheidsinvesteringen. Bijgevolg vereisen houdbare overheidsfinanciën in België doortastende maatregelen op het gebied van overheidsuitgaven, wat betreft het niveau, de samenstelling en de algehele efficiëntie ervan. De invoering van uitgaventoetsingen op federaal niveau en op het niveau van de gefedereerde instanties (gewesten en gemeenschappen) is een eerste stap om de kwaliteit van de overheidsuitgaven te verbeteren, maar er zijn verdere maatregelen nodig om overheidsmiddelen te kanaliseren naar groeivriendelijker beleid. Het stroomlijnen van overheidsstructuren, het verduidelijken van bevoegdheden en het versterken van de interfederale coördinatie kunnen bijdragen tot meer economische efficiëntie en tegelijkertijd begrotingsruimte bieden.

(19) Volgens het vergrijzingsverslag 2024 van de Commissie ([19]) zijn de uitgaven voor pensioenen en langdurige zorg de belangrijkste aanjagers van de verwachte stijging van de vergrijzingsgerelateerde uitgaven met ongeveer 5 procentpunt van het bbp tegen 2070, aanzienlijk hoger dan het EU-gemiddelde van 1,4 procentpunt. Verwacht wordt dat de huidige pensioenhervorming de verwachte stijging van de pensioenuitgaven tussen 2024 en 2070 met 1,6 procentpunt zal verminderen. België zou echter een van de landen met de hoogste overheidsuitgaven voor langdurige zorg in de EU blijven, goed voor 2,3 % van het bbp in 2022 (EU-gemiddelde 1,7 %). Tussen nu en 2070 zullen de uitgaven voor langdurige zorg naar verwachting met 1,7 procentpunt van het bbp stijgen, tegenover een gemiddelde stijging met 0,8 procentpunt in de EU, hetgeen de risico's voor de houdbaarheid van de begroting op lange termijn vergroot. Uit de beschikbare gegevens blijkt dat het percentage personen die zelfstandig zijn of licht afhankelijk zijn van zorg en in residentiële zorginstellingen wonen, hoog was in het Brussels Gewest en Wallonië, hoewel het in het afgelopen decennium is afgenomen. De gewesten nemen maatregelen om het gebruik van de verschillende zorgomgevingen kostenefficiënter te maken, maar de meeste maatregelen hebben een beperkte reikwijdte of bevinden zich in een vroeg stadium. Dit wijst erop dat er ruimte is om de kostenefficiëntie van de zorg verder te verbeteren, onder meer door de maatregelen ter ontmoediging van overmatig gebruik van residentiële zorg te versterken en gemeenschapsgebaseerde diensten te verbeteren.

(20) De systematische, daadwerkelijke en tijdige betrokkenheid van lokale en regionale autoriteiten, sociale partners, maatschappelijke organisaties en andere relevante belanghebbenden blijft van essentieel belang om te zorgen voor een breed gevoelde verantwoordelijkheid voor de succesvolle uitvoering van de financieringsinstrumenten van de Unie, ook in de context van het Europees Semester.

(21) Er is goede vooruitgang geboekt in België bij de uitvoering van de cohesiebeleidsprogramma's, die steun omvatten uit het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO), het Fonds voor een rechtvaardige transitie (JTF) en het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+), vooral op het gebied van projectselectie. Het is echter belangrijk de inspanningen op te voeren om ervoor te zorgen dat de geselecteerde projecten snel worden uitgevoerd, met name om de uitgaven op het niveau van de begunstigden te versnellen en de impact ervan in de praktijk te maximaliseren. België onderneemt in het kader van zijn cohesiebeleidsprogramma's al acties om het concurrentievermogen en de groei te bevorderen. Tegelijkertijd moet België de uitvoering van het JTF versnellen, aangezien de middelen uiterlijk eind 2026 moeten worden uitbetaald. Het is van essentieel belang ervoor te zorgen dat de nieuwe investeringen die België in zijn tussentijdse evaluatie van de cohesiebeleidsfondsen heeft vastgesteld, met name die welke verband houden met de vijf prioriteiten die in de verordening inzake de tussentijdse evaluatie ([20]) zijn vastgesteld, snel en doeltreffend worden gerealiseerd.

([19]) Europese Commissie en Comité voor de economische politiek, Vergrijzingsverslag 2024, beschikbaar op: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.

([20]) Verordening (EU) 2025/1914 van het Europees Parlement en de Raad van 18 september 2025 tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1058 en Verordening (EU) 2021/1056 wat betreft specifieke maatregelen voor het aanpakken van strategische uitdagingen in het kader van de tussentijdse evaluatie.

(22) België heeft te kampen met verscheidene uitdagingen in verband met innovatie, het ondernemingsklimaat, de regeldruk en administratieve lasten en complexiteit, beperkingen in de dienstensector die voortvloeien uit de regelgeving, de decarbonisatie van de industrie en het vervoer, de uitrol van hernieuwbare energiebronnen, subsidies voor fossiele brandstoffen, waterkwaliteit en buitensporige stikstofdepositie, tekorten aan arbeidskrachten en discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden, de integratie van kansarme groepen op de arbeidsmarkt, het onderwijsstelsel en het beroep van leerkracht.

(23) Ondanks vereenvoudigingsinitiatieven op alle overheidsniveaus blijven een hoge regeldruk en een hoge mate van administratieve complexiteit afbreuk doen aan het ondernemingsklimaat in België. Bovendien zou een systematischer gebruik van effectbeoordelingen en een betere toegang tot gegevens de kwaliteit van de beleidsvorming verbeteren. De administratieve lasten voor bedrijven zijn zwaar, met name wat betreft de arbeidswetgeving, de sociale zekerheid en de operationele kosten. Ondernemingen die meerdere regionale systemen moeten beheren of bedrijfsvergunningen moeten verkrijgen voor de ontwikkeling van hun activiteiten, worden geconfronteerd met aanzienlijke beperkingen. Vergunningen worden behandeld door federale, regionale en lokale autoriteiten, wat het proces complex, versnipperd en duur maakt. Dit is met name het geval voor bouwvergunningen, hetgeen negatieve gevolgen heeft voor de bouwsector en tot woningtekorten en vertragingen bij infrastructuurprojecten leidt. Het gebrek aan middelen en de inefficiëntie van het rechtsstelsel, die zich vertalen in een chronische achterstand en trage procedures, blijven ook problemen opleveren voor het bedrijfsleven. Bovendien blijven de beperkingen in sommige gereglementeerde beroepen hoog, wat grensoverschrijdende bedrijfsactiviteiten kan belemmeren of drempels voor de toegang van bedrijven tot de markt kan opwerpen. Er is ook sprake van strenge regels en andere toegangsbelemmeringen voor grensoverschrijdende dienstverlening, zoals in de detailhandel en de energiesector, die de concurrentie kunnen beperken.

(24) België heeft een van de laagste niveaus van ondernemingsdynamiek in de EU ([21]). Hoewel het aandeel nieuwe bedrijven in België op hetzelfde niveau ligt als dat van de buurlanden, ligt het aandeel groeibedrijven (scale-ups) ruim onder het EU-gemiddelde (0,25 % tegenover 0,79 %). Belemmeringen die Belgische start-ups ervan weerhouden op te schalen, zijn onder meer hoge arbeidskosten en omvangafhankelijke belastingvermindering ([22]). Zo bleek de subsidie voor eerste indienstneming niet doeltreffend te zijn om het scheppen van duurzame banen te stimuleren en bleken bijzondere belastingkenmerken voor kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) (bv. een verlaagd vennootschapsbelastingtarief) ondernemers aan te moedigen inkomen uit arbeid op te nemen en om te zetten in inkomen uit kapitaal ("beheermaatschappijen"). Ook een moeilijke toegang tot financiering tijdens de opschalingsfase kan bedrijven beletten te groeien. Dit is met name het geval omdat de markten voor durf- en groeikapitaal niet breed ontwikkeld zijn. De harmonisatie van de belastingregels voor alle soorten investeringen (met inbegrip van investeringen in onroerend goed, pensioenproducten, spaarrekeningen en effectenrekeningen) zou investeringen in aandelen kunnen stimuleren.

(25) België is weliswaar een van de innovatieleiders van de EU en heeft een hoge O&O-intensiteit (3,36 % van het bbp in 2024, een van de hoogste in de EU), maar de Belgische O&O-activiteit is geconcentreerd in enkele bedrijfstakken en enkele grote ondernemingen, omdat verschillende belemmeringen de verspreiding van innovatie in de hele economie in de weg staan. Bovendien blijft in Wallonië het effect van O&O-investeringen op de werkgelegenheid en de economie beperkt als gevolg van gefragmenteerde bedrijfsondersteuning en onvoldoende economische diversificatie, hoewel sommige lopende hervormingen de trend misschien kunnen ombuigen. De hoge niveaus van belastingvermindering voor O&O bereiken niet de ondernemingen met het grootste groeipotentieel. Voor betere prestaties op het gebied van innovatie en duurzame productiviteitsgroei is een grotere verspreiding van innovatie over alle sectoren en bedrijven nodig. Studies ([23]) hebben aangetoond dat er ruimte is om de doelmatigheid en doeltreffendheid van overheidssteun voor onderzoek en innovatie te verbeteren, met name door crowding out--effecten te voorkomen en middelen beter toe te wijzen aan groeibedrijven. Bovendien wordt de verspreiding van innovatie naar de rest van de economie ook beperkt door de lage beroepsmobiliteit in België, die het gevolg kan zijn van factoren als hoge anciënniteitspremies en lage loontransparantie.

([21]) Nationale Bank van België, Dashboard van de indicatoren voor concurrentievermogen, Jaarverslag 2024.
([22]) Bijnens, G. (2025) Reigniting growth: trends and challenges for business dynamism in Belgium. Economisch Tijdschrift van de NBB.
([23]) OESO (2021a) R&D Tax Incentives: Belgium, 2020. Schoonackers, R. (2020) Tax incentives for R&D: are they effective? Economisch Tijdschrift van de NBB en OESO (2024), OECD Economic Surveys: Belgium 2024.

(26) Hoewel de koolstofarme elektriciteitsvoorziening (kernenergie en hernieuwbare energie) blijft toenemen, is België nog steeds sterk afhankelijk van de invoer van fossiele brandstoffen (67,1 % van de Belgische energiemix). De verbeteringen in de energie-efficiëntie waren in 2024 ontoereikend om de sinds 2019 waargenomen neerwaartse trend van het eindenergieverbruik in België voort te zetten. Dit is voornamelijk te wijten aan het toenemende energieverbruik en de toenemende emissies van de vervoerssector. Tevens zijn ambitieuzere beleidsmaatregelen nodig voor de decarbonisatie van het gebouwenbestand, met inbegrip van sociale woningen, dat goed is voor 33 % van het nationale energieverbruik. Renovatiemaatregelen hebben het energieverbruik van woningen doen dalen, maar niet genoeg om de langetermijndoelen voor renovatie te halen.

(27) Hoge elektriciteitskosten belemmeren de verdere decarbonisatie van de economie en met name de be- en verwerkende industrie. Na aftrek van belastingen en heffingen ([24]) kost elektriciteit voor de industrie bijna vier keer zoveel per eenheid als gas, wat een van de hoogste verhoudingen in de EU is en de overgang van fossiele brandstoffen naar elektriciteit belemmert. Hoewel de regering van plan is de accijnzen op elektriciteit te verlagen, zijn doeltreffende beleidsmaatregelen nodig om industrieën te stimuleren over te schakelen op schonere energie. Koolstofcontracten ter verrekening van verschillen en groene overheidsopdrachten kunnen bijdragen tot het verminderen van de investeringsrisico's en industrieën verder stimuleren om koolstofvrij te worden. Het bevorderen van praktijken op het gebied van de circulaire economie kan ook helpen om de energievraag van de industrie en de afhankelijkheid van de invoer van kritieke grondstoffen te verminderen. Bovendien zouden investeringen in energie-infrastructuur en koolstofarme technologieën de decarbonisatie van koolstofintensieve en moeilijk te decarboniseren industrieën ondersteunen, met name in Wallonië en Vlaanderen, ook rond de haven van Antwerpen, met behoud van het concurrentievermogen.

(28) Het aandeel hernieuwbare energie in België bereikte in 2025 weliswaar een recordniveau van 34,7 % van de elektriciteitsopwekking, maar de uitrol ervan wordt nog steeds belemmerd door onvoldoende netcapaciteit, hetgeen de belangrijkste uitdaging is geworden in de energietransitie van België. Hoewel verschillende infrastructuurprojecten zijn gepland om het elektriciteitsnet te versterken, verloopt de vooruitgang op het gebied van belangrijke aansluitingen traag, met name als gevolg van vastgelopen besluitvorming in Wallonië en vergunningskwesties. Een spoedige verbetering van de netinfrastructuur en snellere vergunningsprocedures zouden de inzet van hernieuwbare energiebronnen bevorderen. Daarnaast kan de flexibiliteit van het energieverbruik worden vergroot en de energie-efficiëntie worden verbeterd door de rechtskaders aan te passen om investeringen in elektriciteitsopslag en vraagsturing te stimuleren, en door het delen van energie te vergemakkelijken door de uitrol van slimme meters in Brussel en Wallonië aan te moedigen.

(29) Het stijgende eindenergieverbruik van België is voornamelijk toe te schrijven aan het toenemende energieverbruik en de toenemende emissies van de vervoerssector, met name van de internationale luchtvaart, de zeevaart en het goederenvervoer over de weg ([25]). Het spoorvervoer blijft een onvoldoende aantrekkelijke optie, zowel voor het passagiers- als voor het goederenvervoer, en het aantal personenauto's is gestaag toegenomen, wat tot hoge congestiekosten heeft geleid. Het aandeel elektrische auto's in de totale autoverkoop is de laatste tijd gestabiliseerd, mogelijk als gevolg van het gebrek aan oplaadinfrastructuur in Wallonië. De decarbonisatie van de vervoerssector zou kunnen worden versneld door meer inspanningen te leveren om de energie-efficiëntie te verbeteren en door elektrificatie en de productie en inzet van duurzame brandstoffen voor de lucht- en zeevaart te ondersteunen. Voorts zouden gedifferentieerde wegenheffingen voor alle soorten voertuigen, verdere investeringen in openbaar vervoer – boven op de investeringen die zijn opgenomen in het herstel- en veerkrachtplan van België – en bevordering van autodelen en actieve mobiliteit het vervoer duurzamer maken.

([24]) Belastingen en heffingen omvatten belastingen over de toegevoegde waarde, accijnzen, de federale energiebijdrage, offshore-netheffing, kosten in verband met de voorzieningszekerheid en capaciteitsmechanismen, groene certificaten, WKK-heffingen, kosten voor openbaredienstverplichtingen, heffingen in het kader van steun voor hernieuwbare energie, financiering van sociale tarieven en kosten voor verplichtingen inzake energie-efficiëntie.

([25]) EU-vervoer in cijfers: statistisch zakboekje, 2024.

(30) De Belgische autoriteiten ([26]) raamden de federale directe subsidies voor fossiele brandstoffen op 2,4 % van het bbp in 2022, waarvan vele zonder uitfaseringsplan vóór 2030. Met name subsidies voor fossiele brandstoffen die energiearmoede niet gericht bestrijden noch echte problemen op het gebied van energiezekerheid aanpakken, die elektrificatie belemmeren en die niet van cruciaal belang zijn voor het concurrentievermogen van de industrie, kunnen worden beschouwd als een prioriteit voor uitfasering. Subsidies voor fossiele brandstoffen, zoals verlaagde accijnzen op professionele diesel, bedrijfstankkaarten en verlaagde btw op gas, zijn economisch inefficiënt en houden de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen in stand. Lagere accijnzen op stookolie en gas zorgen ervoor dat de kosten ervan lager liggen dan die van elektriciteit, waardoor de omschakeling naar groenere verwarmingssystemen en de energierenovatie van gebouwen worden belemmerd. Aangezien België het risico loopt zijn renovatie- en energie-efficiëntiedoelen voor 2030 niet te halen, zou de energietransitie kunnen worden versneld door investeringen in energierenovaties op te voeren en de investeringen aan te vullen met beleidshervormingen om de stimulansen te verschuiven naar energierenovatie en koolstofarme verwarmingsoplossingen, met behoud van billijkheid. Er is weliswaar een verschuiving van accijnzen van elektriciteit naar fossiele brandstoffen voor huishoudens aangekondigd, maar het is onzeker of deze verschuiving voldoende zal zijn om de relatieve prijzen van elektriciteit en fossiele brandstoffen snel genoeg te wijzigen om de streefdoelen voor 2030 te halen.

(31) De waterkwaliteit en de aantasting van de natuur vormen een ernstig probleem, aangezien de meeste waterlichamen in België worden getroffen door diffuse bronnen van verontreiniging. Intensieve landbouw, met name veeteelt, brengt grote hoeveelheden verontreinigende stoffen in de lucht, de bodem en het water. Hoewel er maatregelen zijn genomen, blijven ook de elektriciteitsproductie, de metaalsector en de productie van chemische stoffen verontreiniging veroorzaken. De achteruitgang van de biodiversiteit brengt economische sectoren die sterk afhankelijk zijn van ecosysteemdiensten, in gevaar. Op de natuur gebaseerde oplossingen zijn van cruciaal belang om klimaatbestendigheid op te bouwen en de economie te beschermen tegen de gevolgen van extreme weersomstandigheden. De Vlaamse Regering heeft weliswaar een herzien zevende nitraatactieprogramma goedgekeurd, maar er zijn verdere maatregelen nodig om de buitensporige stikstofdepositie te verminderen en de landbouw duurzamer te maken.

(32) België heeft een lage arbeidsparticipatie (72,8 % tegenover gemiddeld 76,1 % in de EU) en de arbeidsparticipatie verschilt sterk van regio tot regio. De arbeidsmarktparticipatie van kansarme groepen – d.w.z. mensen met een migratieachtergrond, laagopgeleiden, ouderen en mensen met een handicap – is laag. In 2025 heeft België diepgaande arbeidsmarkthervormingen doorgevoerd, waaronder de beperking van de duur van werkloosheidsuitkeringen tot twee jaar. Het effect van die hervormingen zal echter afhangen van de doeltreffendheid van het flankerende arbeidsactiveringsbeleid. Bovendien is er ruimte om de maatregelen ter ondersteuning van de integratie van kansarme groepen op de arbeidsmarkt doeltreffender te maken en om de efficiëntie van de regionale openbare diensten voor arbeidsvoorziening te verbeteren. Dit zou ook helpen het hoge percentage personen in huishoudens met een zeer lage arbeidsintensiteit aan te pakken en de verschillen in arbeidsmarktresultaten tussen regio's en tussen groepen weg te werken. Tegelijkertijd blijft het vacaturepercentage in België, hoewel het in 2025 gestaag is gedaald, ver boven het EU-gemiddelde (3,8 % tegenover 2,1 % in 2025). De tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden blijven bijzonder groot in de dienstensector, alsook in de wetenschappelijke en de technische sector, bij de vrije beroepen en in sectoren zoals de gezondheidszorg, de bouw en ICT, die allemaal belangrijk zijn voor het toekomstige concurrentievermogen, met inbegrip van de groene en de digitale transitie. Bij- en omscholing kunnen de discrepantie tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden verminderen, maar de deelname van volwassenen aan onderwijs of opleiding is laag (AES: 34,9 % in 2022; EU: 39,5 %), met name bij kansarme groepen.

(33) In het licht van de cruciale rol van menselijk kapitaal bij het versterken van het concurrentievermogen en de strategische autonomie van de Unie heeft de Raad de lidstaten in 2026 aanbevolen dringend actie te ondernemen om iets te doen aan de structurele uitdagingen in verband met menselijk kapitaal op het vlak van vaardigheden, onderwijs en opleiding, die het concurrentievermogen belemmeren. De tot België gerichte landspecifieke aanbevelingen 2026 kunnen bijdragen tot de uitvoering van de aanbeveling van de Raad over menselijk kapitaal in de Unie.

([26]) FOD Financiën, 2024, Federale inventaris voor subsidies voor fossiele brandstoffen.

(34) De onderwijsprestaties van kinderen en jongeren op het gebied van basisvaardigheden (lezen, schrijven, wiskunde en wetenschappen) nemen in alle drie de gemeenschappen (de Vlaamse, de Franse en de Duitstalige) al geruime tijd af, zoals blijkt uit internationale beoordelingen. Hoewel de Vlaamse en de Franse Gemeenschap grootschalige hervormingen van de leerplannen doorvoeren die gericht zijn op basisvaardigheden, bestaan er nog steeds onderwijskloven in verband met de sociaal-economische en migratiestatus, die nog groter worden door vroegtijdige doorstroming naar een ander onderwijstraject en zittenblijven. Meer werkplekleren zou de arbeidsmarktrelevantie van beroepsonderwijs en -opleiding op middelhoog niveau kunnen verbeteren. Een verhoging van het aantal inschrijvingen in STEM-richtingen (wetenschap, technologie, engineering en wiskunde) en ICT-richtingen (informatie- en communicatietechnologie) op alle niveaus, met name van vrouwelijke studenten, zou kunnen helpen om te voldoen aan de vraag op de arbeidsmarkt. Er worden maatregelen genomen om het tekort aan leerkrachten aan te pakken, maar leerkrachten in België ondervinden nog steeds belemmeringen om deel te nemen aan effectieve bijscholing en voelen zich ondergewaardeerd door de samenleving. De overheidsuitgaven voor onderwijs behoren tot de hoogste in de EU, met 4,4 % van het bbp voor kleuter-, basis- en middelbaar onderwijs. Dit kan verband houden met een lagere leerling-leerkrachtratio in elke Gemeenschap, en een in vergelijking hoger percentage zittenblijvers en relatief minder lesuren. ([27]) Door de segmentering van het onderwijsstelsel aan te pakken, kan de efficiëntie van de uitgaven worden verbeterd en kunnen structurele uitdagingen worden aangepakt.

(35) Aangezien de economieën van de lidstaten van de eurozone in hoge mate met elkaar zijn verweven en zij collectief bijdragen tot de werking van de economische en monetaire unie, heeft de Raad in 2026 de lidstaten van de eurozone aanbevolen actie te ondernemen, onder meer via hun herstel- en veerkrachtplannen, teneinde uitvoering te geven aan de aanbeveling van 2026 over het economisch beleid van de eurozone. Voor België draagt aanbeveling 1 bij tot de uitvoering van de eerste en de tweede aanbeveling over de eurozone, aanbeveling 2 tot de uitvoering van de vierde aanbeveling over de eurozone, aanbeveling 3 tot de uitvoering van de zevende en negende aanbeveling over de eurozone, aanbeveling 4 tot de uitvoering van de zevende aanbeveling over de eurozone, en aanbeveling 5 tot de uitvoering van de vijfde aanbeveling over de eurozone,

BEVEELT AAN dat België in 2026 en 2027 de volgende acties onderneemt:

1. Zich blijven houden aan de maximale groeipercentages van de netto-uitgaven die de Raad op 20 juni 2025 heeft aanbevolen, om een einde te maken aan het buitensporig tekort, en daarbij gebruik te maken van de flexibiliteit uit hoofde van de door de Raad geactiveerde nationale ontsnappingsclausule. De algehele uitgaven en gereedheid op het gebied van defensie en veiligheid verhogen, en tegelijkertijd de schuldhoudbaarheid waarborgen en zorgen voor een efficiënte besteding van de uitgaven en een geleidelijke aanpassing van de begroting om structureel hogere defensie-uitgaven te kunnen financieren. Ervoor zorgen dat maatregelen die worden genomen om de gevolgen van de stijgende energieprijzen te verzachten, tijdelijk zijn, dat ze gericht zijn op de bescherming van kwetsbare huishoudens of op de behoeften van energie-intensieve bedrijven, dat ze stimulansen voor energiebesparing in stand houden en dat de begrotingskosten van die maatregelen verenigbaar zijn met de toezeggingen binnen het begrotingskader van de EU. De reeks hervormingen en investeringen op basis waarvan de verlengde aanpassingsperiode is toegekend, blijven uitvoeren, zoals aanbevolen door de Raad op 20 juni 2025. De efficiëntie van de overheidsuitgaven verbeteren, de overheidsstructuren stroomlijnen en de interfederale coördinatie versterken. Het systeem voor langdurige zorg kosteneffectiever maken en tegelijkertijd de toegang tot zorg en diensten betaalbaar houden.

2. Zorgen voor continuïteit van de hervormingen en investeringen die in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit worden uitgevoerd. De inspanningen opvoeren om de cohesiebeleidsprogramma's uit te voeren, in voorkomend geval voortbouwend op de heroriëntatie naar strategische prioriteiten die zijn overeengekomen in de context van de tussentijdse evaluatie en op de flexibiliteit waarin het beschikbare cohesiebeleidskader voorziet.

3. De regelgeving vereenvoudigen en verbeteren en de administratieve lasten verminderen, onder meer door vergunningsprocedures te stroomlijnen en door belemmeringen die voortvloeien uit de regelgeving in de dienstensector weg te nemen, om zo het ondernemingsklimaat en de ondernemingsdynamiek te verbeteren en tegelijkertijd regionale uitdagingen aan te pakken. Innovatie verder verspreiden door overheidssteun voor O&O te richten op bedrijven met het grootste groeipotentieel en de arbeidsmobiliteit van werknemers te bevorderen, en de toegang tot financiering vergemakkelijken voor scale-ups.

([27]) OECD (2024), *Education at a Glance 2024: OESO-indicatoren*, OECD Publishing, Parijs, How much time do teachers spend teaching and working?: Education at a Glance 2024 | OECD.

4. De algemene afhankelijkheid van fossiele brandstoffen verminderen, onder meer door de energie-efficiëntie van gebouwen te verbeteren en door de industrie verder te stimuleren om koolstofvrij te worden. Maatregelen nemen om het gebruik en het aanbod van duurzaam vervoer te vergroten en verkeerscongestie aan te pakken. De verbetering van de netinfrastructuur en de uitrol van hernieuwbare energie versnellen door de vergunningsprocedures verder te stroomlijnen en tegelijkertijd regionale uitdagingen aanpakken, en flexibiliteit aan de vraagzijde en opslag bevorderen. De subsidies voor fossiele brandstoffen geleidelijk afschaffen, met name in de vervoers- en verwarmingssector, onder meer door accijnzen te verschuiven van elektriciteit naar fossiele brandstoffen. Verdere actie ondernemen op het gebied van duurzame landbouw door de waterkwaliteit te verbeteren en de buitensporige stikstofdepositie te verminderen.

5. Tekorten aan arbeidskrachten en discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden aanpakken. Het actief arbeidsmarktbeleid doeltreffender en gerichter maken om kansarme groepen verder te integreren op de arbeidsmarkt en regionale verschillen aan te pakken. De prestaties en kansengelijkheid van de onderwijs- en opleidingsstelsels verbeteren en de relevantie ervan voor de arbeidsmarkt vergroten, met name op het gebied van ICT en STEM. Verdere hervormingen doorvoeren om het beroep van leerkracht te versterken door flexibelere en aantrekkelijkere loopbaantrajecten en opleidingen voor leerkrachten te ontwikkelen.

Gedaan te Brussel, 10 juli 2026.

*Voor de Raad*

*De voorzitter*

S. HARRIS